

Astma se může objevit už u dětí v kojeneckém věku, říká lékařka

20.10.2025 - | Nemocnice Pardubického kraje

Astma bronchiale je chronické zánětlivé onemocnění dýchacích cest. Základem astmatu je zánět v dýchacích cestách spojený s velkou dráždivostí průdušek, kvůli které dochází k jejich zúžení, omezené průchodnosti, a to i v důsledku zvýšené produkce hlenu. Počet dětí s astma bronchiale neustále narůstá, je proto důležité tyto děti správně diagnostikovat a léčit.

Dětské astma se téměř v polovině případů vyskytuje již v prvních pěti letech života, dokonce i již v kojeneckém věku. Astma může ale vzniknout v každém věku.

V dětském věku můžeme rozlišovat alergický typ, tzv. perzistující, spojený s výskytem atopických klinických symptomů (ekzém, alergická rýma, potravinová alergie), a neatopický typ astmatu, který je viry indukovaný (způsobený virovými onemocněními). Druhý jmenovaný má tendenci ke zmírnění v pozdějším věku a provází především děti při nástupu do kolektivu v předškolním věku.

Na rozvoji astmatu se podílí nejen genetická zátěž, ale i životní a rodinné prostředí, ve kterém se dítě nachází. Vliv může mít výživa dítěte, fyzická zátěž, kouření tabáku v domácnosti, stres, počasí a další.

V kojeneckém a batolecím věku (0–3 roky) je přetrvávání symptomů nejdůležitějším indikátorem tíže onemocnění. Pokud dítě sípe v průběhu posledních 3 měsíců více dní v týdnu, může jít o příznak astmatu.

V předškolním věku (3–6 let) je pro určení astmatu důležité, zda je dítě mezi projevy astmatu zcela bez obtíží, anebo není. Můžeme pak rozlišovat astma na viry indukované, námahou indukované a další typy. V případě, že dítě není zcela bez obtíží v období mezi příznaky, je jeho astma vyvolané alergeny nebo příčina nebyla stanovena.

Neexistuje jednoduchý a pro dětské astma specifický diagnostický znak, který by platil pro všechny věkové kategorie. Důležitá je kvalitně odebraná anamnéza a správné zhodnocení příznaků. Dále máme k dispozici laboratorní vyšetření.

Pomocnou metodou je u starších dětí tak zvané FENO – vyšetření na zjištění hodnoty vydechovaného oxidu dusného. Jedná se o neinvazivní metodu, kterou používají alergologové i pneumologové a vypadá tak, že pacient přes jednorázový náustek pomalu a rovnoměrně vydechuje vzduch po dobu několika sekund do přístroje. Na displeji se pak zobrazí naměřené hodnoty, a pokud jsou zvýšené, tak nám mohou pomoci ve stanovení diagnózy astmatu. Prostřednictvím této metody také provádíme pravidelné kontroly astmatiků a jejich nastavené léčby, kterou můžeme dále optimalizovat.

Přestože přístroj na měření FENO pracuje s obrázkou a hezkou grafikou pro děti, které motivuje ke správnému provedení výdechu, u malých dětí nelze toto vyšetření často vůbec provést. Vyžaduje to větší míru spolupráce. Proto využíváme k diagnostice astmatu i spirometrii, u které je důležitá razance výdechu a objem vydechnutého vzduchu. I ze záznamové křivky spirometrie můžeme poznat, jestli se jedná o astma.

Cílem péče o astma je udržení klinických projevů pod kontrolou. Léčebná opatření zahrnují eliminaci alergizujících látek a provokujících příčin, farmakoterapii, v indikovaných případech i alergenovou

imunoterapii.

Léky používané na terapii astmatu rozlišujeme na dvě základní skupiny – záchranné (úlevové) a preventivní (protizánětlivé).

Děti tvoří asi 60–70 % pacientů, kteří navštěvují naši ordinaci. Zbytek jsou dospělí. Celkem máme v kartotéce kolem 4 000 pacientů. Ne všichni přicházejí pravidelně, ti, kteří jsou dobře zaléčeni a nemají problémy, přicházejí třeba jednou za rok. Ideální však je, když přicházejí na kontroly jednou za půl roku, abychom zkontrolovali jejich stav. Protože oba přístroje, ať už je to spirometrie, nebo FENO, dovedou poukázat na vznikající problémy ještě dříve, než pacient pocítí nějaké potíže. Podle naměřených hodnot můžeme vysledovat, že v dýchacích cestách dochází ke změnám, na které můžeme včas reagovat.

Přístroj Niox Vero byl do Litomyšlské nemocnice pořízen částečně z daru od společnosti SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o., která přispěla nemocnici 120 tis. Kč. Nový přístroj na měření hodnot oxidu dusného ve vydechovaném vzduchu nahradil starší typ, který měla nemocnice k diagnostice onemocnění dýchacích cest zapůjčený.

Děkujeme.

<https://www.nempk.cz/novinky/astma-se-muze-objevit-uz-u-deti-v-kojeneckem-veku-rika-lekarka>